

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMİNDE ÇOKLU ORTAM ARAÇLARINDAN FAYDALANMAYA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Erhan Akın
Siirt Üniversitesi
erhanakin49@hotmail.com

Özet

Türkçe öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanmaya yönelik görüşlerinin incelendiği bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışma, Muş ili Bulanık ilçesi merkez okullarında görev yapan, kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerin dersine giren 13 Türkçe öğretmenin görüşlerine dayanmaktadır. Öğretmenlerin, kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevapların ortaya koyduğu temalara göre sonuçlar kodlanarak incelenmiş ve yorumlanmıştır. Öğretmen görüşleri alıntılarla belirtilmiştir. Yapılan analizler sonucunda görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin tamamı, çoklu ortam araçlarını kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerin dersinde kullandıkları ancak sınıf mevcutlarının kalabalık olması, sınıfların bu araçlar için müsait olmaması, diğer öğrencilerin bu esnada etkinlik yapmayı bırakıp o öğrenciye odaklanması, çoklu ortam uygulamalarının sürekli kullanılmasına engel teşkil ettiği ulaşılan sonuçlardandır. Çalışmada ulaşılan diğer önemli sonuç, sekiz öğretmenin ders dışında, kaynaştırma eğitimine tabi öğrencileriyle bu etkinliklerden faydalanmasıdır. Bu araçlarla desteklenmiş derslerin daha zevkli, etkili olduğu, öğrencilerin bu durumdan memnun olduğu, ailelerden olumlu dönütlerin alındığı ulaşılan sonuçlardandır. Sonuçlar literatür doğrultusunda tartışılmış, önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçe eğitimi, çoklu ortam, kaynaştırma.

TURKISH TEACHERS TAKE ADVANTAGE OF MULTIMEDIA TOOLS FOR MAINSTREAMING AN INVESTIGATION OF STUDENTS ' EDUCATION

Abstract

Mainstreaming the education of the students of Turkish teachers, multimedia tools to take advantage of this study examined the views of, for qualitative research methods of interview technique. Work, MUS province, where he worked in the school district, Blurry bonding training to students subject to Lesson 13 Turkish is based on feedback from the teacher. Teachers posed questions to them, their answers revealed that encode the results according to themes were explored and interpreted. Teacher opinions are indicated by the quote. As a result of the reviews referenced analyses all of the teachers, multimedia tools that students use in mainstream education, of course, but the fact that the crowd of available classes, the class that's not open to vehicles, the other students stop activities that students focus on at this time, the constant use of multimedia applications constitute an obstacle to it is one of the results achieved. Another important result achieved in the study, eight teacher outside of class, on mainstream education is that students take advantage of the activities subject to. This tool is supported with more fun lessons, to be effective, the students this is happy with the positive feedback from parents, from which the conclusions. The results are discussed according to the literature, made suggestions.

Keywords: Turkish education, multimedia, bonding.

GİRİŞ

Türkçe dersi diğer bütün dersleri kapsayan ve etkileyen bir derstir. Bu derste başarı sağlanamadığı sürece diğer derslerde tam anlamıyla başarı sağlanamayacağı bilinen bir durumdur. Bu durumdan hareketle özellikle kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerin eğitiminde Türkçe eğitiminin yeri daha da önemlidir. Temel dil

becerilerini edinemeyen kaynaştırma öğrencisi diğer derslere karşı ilgisiz olur ve o derslerde başarı sağlayamaz. Bu ilgiyi ve başarıyı arttırmak için Türkçe dersinde kaynaştırma öğrencilerinin aktif olmaları ve verilen bilgileri yerinde ve zamanında almaları gerekir. Bunun için de değişik yollar ve araçlar denenmelidir. Bu da öğretmen rehberliğinde, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlamayı amaçlayan yeni yöntemler ve araçlarla olur (Çeçen ve Zorbaz, 2009).

Yapılandırmacı eğitim sisteminde öğrenciye bilgileri güncel ve aktif olarak vermek hedeflenmektedir. Bunun için kaynaştırma öğrencilerinin temel dil becerilerinin geliştirilmesi ve öğrenmede kalıcılık sağlanması için çoklu ortam araçlarıyla Türkçe dersinin işlenmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Böylece Türkçe dersi zevkli olur ve daha iyi öğretilir. Teknolojik imkanların gelişmesine bağlı olarak eğitim teknolojisi araçlarında da aynı oranda gelişme sağlanmıştır. Yapılandırmacı eğitim sisteminin hedefleri doğrultusunda teknolojinin imkânları eğitim ortamında kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle kaynaştırma öğrencileriyle işlenen Türkçe derslerinde öğretmenlerin kullanabileceği çoklu ortam araçları mevcuttur ya da öğretmenler kendileri bu ortamları oluşturmaya başlamışlardır.

Bu ortamları oluştururken öğretmenlerin kaynaştırma eğitime ve ortamda kullanılacak malzemeler hakkında fikir sahibi olmaları işlerini daha da kolaylaştıracaktır. Kaynaştırma eğitimi, kişinin bulunduğu çevrede eğitimin tüm olanaklarından faydalanarak eğitim almasını savunan, özel eğitime ihtiyacı olan ve olmayan kişilerin akademik ve sosyal başarılar kazanarak toplumun sorun yaşamayan bireyi olma fırsatını sağlayan eğitim yaklaşımıdır (Sucuoğlu, 2006), özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerin, özel eğitime muhtaç olmayan akranlarıyla aynı eğitim ortamını paylaşarak eğitim görmelerini sağlayan ve kaynaştırmaya tabi olanlara beceriler kazandırılmasını hedefleyen eğitimidir (Battal, 2007). Kaynaştırma eğitimi ülkemizde yasal olarak temellendirilmesine ve uygulamada paydaşları tarafından kabul görmesine rağmen, öğretmen adayların eğitiminde özel eğitim ile ilgili bu durum göz ardı edildiği görülmektedir. Öğretmenlerin bir çoğu mesleki eğitimleri sırasında özel eğitime ilişkin yeterli eğitimi almadan mezun olmaktadır (Kargin, 2004). Oysaki Özel eğitime gereken önemin verilmesi ve öğretim programlarının özel eğitime muhtaç bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi ve bireysel farklılıklara göre şekillenmesi gerekir (Çiftçi, 2009). Çünkü özel eğitim muhtaç kişiler; toplumdan kopmadan, toplumun aktif bir bireyi olduğu şartlarda eğitim alacak eğitim ortamları sayesinde başarıya ulaşabilirler. Özel eğitime muhtaç bireyler normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı eğitim ortamına katılıp sosyalleşmeleri ve toplumda kendi rollerini belirleyebilmelidir (Şahin, 2010). Türkçe öğretmeni diğer öğrencilerin eşit şekilde eğitim ortamından faydalanma ve eğitim ortamını herkese uygulanabilir hale getirmede gösterdiği gayretin çok fazlasını kaynaştırma öğrencilerin eğitiminde göstermeli ve çok titiz olmalıdır. Özel eğitime muhtaç olan öğrencilerin normal gelişime sahip akranlarıyla bulunduğu eğitim ortamında öğretmen, hem sınıfın sosyal iklimi hem de davranışlar açısından en büyük arbulucudur. Bunun için sınıftaki öğrencilerin bireysel olarak ihtiyaçlarının karşılanması, sınıfta etkili bir iletişimin ortaya çıkarılması, kaynaştırmaya muhtaç öğrencinin sınıf, okul, toplum tarafından kabul görmesinde öğretmenin rolü çok büyüktür (Yıkımsı, 2006).

Öğretmenin bu rolünü iyi bir şekilde yerine getirmesi için eğitim ortamında çoklu ortam araçlarını kullanması gerekir. Çoklu ortam araçları birden fazla duyuya hitap eden ortamlardır. Bunu için eğitim ortamlarını daha çok duyuya hitap eden ortamlar hâline getirmek, öğrencinin motivasyonunu ve başarısını artırır (Akkoyunlu ve Yılmaz, 2005). “Görseller ve çoklu ortam araçları ile donatılan sınıflar, günümüz öğrencisinin dünyasına yaklaşan, ona hayatı olduğu şekli ile sunan bir ortam sağlar ve bu şekilde onu, ait olduğu zaman diliminin gereklerine göre eğitme şansını eğitimcilere sunar” (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010: 290). Çoklu ortam araçları, eğitim ortamında daha az sürede, daha etkili öğrenme ve öğretmeyi sağlayan araçlardır. Çoklu ortam, öğrencilerin görme, işitme, okuma ve merak uyandırıcı görüntüler gibi birden çok duyuyu bir arada ve etkili şekilde kullanılabilen bir eğitim ortamı olduğu için öğrenmeyi ve anlamayı arttırarak öğrenciye bir çok fayda sağlayacaktır (Çakmak, 1999).

Bilişim teknolojileri hayatımızın vazgeçilmezlerinden olmuş ve olmaya devam etmektedir. Hayatımızı kolaylaştırmak için kullandığımız bilgisayar, İnternet, telefon gibi bilişim araçlarının hayatımızda bulunma oranı her geçen gün artmaktadır (Bayhan, Olgun ve Yelland, 2002). Çoklu ortam araçlarının kaynaştırma öğrencilerinin Türkçe dersinde kullanılması bu öğrencilerin bireysel farklılıklarından doğan sıkıntılarını ortadan

kaldırma konusunda etkili olacak ve kaynaştırma eğitime tabi öğrencilerin Türkçe dersi öğrenme süreçlerini olumlu etkileyecektir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı Türkçe öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanmaya yönelik görüşlerinin incelemektir. Bu amaçtan hareketle Türkçe öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanma durumlarına ilişkin aşağıdaki sorular sorulmuş ve öğretmenlerin bu yöndeki görüşleri alınmıştır.

1. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanıyor musunuz?
2. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından hangilerini kullanıyorsunuz? Neden?
3. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanırken öğrencilerinizde gözlemlediğini belirgin davranışlar nelerdir?
4. Kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde çoklu ortam araçlarını kullanırken etkinlikleri nereden alıyorsunuz?
5. Kaynaştırma öğrencileri için bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programında çoklu ortam araçlarına yeterince yer veriliyor mu? Açıklar mısınız?

Türkçe öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanarak ders işlemeleri, kaynaştırma öğrencilerin temel dil becerilerini kazanmasında etkili olacağı düşünülmektedir. Buradan hareketle bu çalışma, ihmal edilmesi durumunda telafisi zor sonuçlar doğuracak kaynaştırma öğrencilerinin eğitime katkı sunacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği konu hakkında araştırmacıya derinlemesine bilgiler sunar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; 2014-2015 öğretim yılında Muş ili Bulanık ilçesi merkez okullarında görev yapan ve kaynaştırma eğitime tabi öğrencilerin dersine giren 13 Türkçe öğretmendir. Çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemi izlenmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırmaya uygun ve zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların daha ayrıntılı incelenmesine olanak verir (Patton, 1987, akt; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Kaynaştırma eğitime tabi öğrencilerin dersine giren Türkçe öğretmenlerini belirlemek için Bulanık İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nde yetkili kişi ile görüşülmüş ve Türkçe öğretmenleri bu yolla seçilmiştir.

Tablo 1: Görüşmeye Katılan Öğretmenlerin Bazı Özellikleri

	n	%
Bayan	4	% 31
Bay	9	% 69
Hizmet yılı		
1-2	8	% 62
3 ve üstü	5	% 38

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları olarak kaynaştırma eğitime tabi öğrencilerin dersine giren on üç Türkçe öğretmenin görüşlerini belirlemek için araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış bir görüşme formu soru havuzu oluşturulmuştur. Bu soru havuzu uzman görüşüne sunulmuş ve amaca uygun 5 soruluk görüşme formu hazırlanmıştır. Deneme amaçlı örnekleme dahil olmayan iki öğretmenle görüşme yapılmış ve çalışma için herhangi bir sıkıntı olmadığı anlaşılınca da diğer görüşmelere başlanmıştır. Görüşme için öğretmenlerden randevu talep edilmiştir. Görüşmelerin sakin bir ortamda yapılmasına özen gösterilmiştir. Görüşmelerden önce öğretmenlerle konu hakkında sohbet edilmiş sonra sorulara geçilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler ortalama 20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Görüşme sonucunda ulaşılan veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analizde, veriler sorulardan hareketle temalara ve oluşturulan kodlara göre çözümlenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevapların ortaya koyduğu temalara göre iki alan uzmanı tarafından bağımsız kodlama yoluyla kodlanmıştır. Daha sonra belirlenen ortak kodlar başlıkları altında incelenmiştir. İnceleme sonucunda ulaşılan sonuçlar betimsel bir biçimde yorumlanmıştır. Öğretmen görüşleri alıntılarla belirtilmiştir. Doğrudan aktarmalarda Ö1, Ö2, Ö3... kodları kullanılmıştır. Doğrudan alıntılanacakları seçerken sık tekrarlanan ve önemli olduğu düşünülen görüşler seçilmiştir.

BULGULAR

Türkçe öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde, çoklu ortam araçlarından faydalanma durumlarına ilişkin sorular sorulmuş ve öğretmenlerin bu yöndeki görüşleri alınmıştır. Türkçe öğretmenlerine sorulan sorulardan hareketle elde edilen görüşler ve buna yönelik yorum aşağıda belirtilmiştir:

1. Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Çoklu Ortam Araçlarından Faydalanıyor musunuz? Neden?

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar incelenmiş ve ulaşılan sonuç Tablo 1’de belirtilmiştir:

Tablo 2: Türkçe Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Çoklu Ortam Araçlarından Faydalanma Durumu

	Katılımcı	f (Tekrarlanma Sıklığı)	Yüzde %
Evet	13	13	100
Hayır	0	0	0

Tablo 2’ye göre araştırmada görüşmeye katılan öğretmenlerin f (13) tamamı çoklu ortam araçlarından faydalandıklarını belirtmesine rağmen yapılan açıklamada; f (2)’si yeterince faydalanamadıklarını belirtmişlerdir. Bunlardan birisi (ö 10) göreve yeni başlayan bir öğretmen iken diğeri ise (ö 7) dört yıllık bir öğretmendir. Neden sorusuna ise faydalananların hepsi f (13); bu araçlar sayesinde kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde amaca ulaşmada ve öğrencileri sınıf ortamına çekmede daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Yeterince faydalanmayanlar f (2) ise; (ö 7), sınıfının kalabalık olması ve ders dışında da ailevi nedenlerden dolayı öğrencilerine zaman ayıramadığını sebep olarak gösterirken; (ö 10) da sınıf mevcudunun kalabalık olması ve ders dışında da öğrencinin ve velisinin bunu istemediğini vurgulamıştır. Katılımcı öğretmenlerden bazıları; (ö 10), *Veli çocuğuyla ilgilenmiyor, çoğu zaman okula göndermiyor. Rehabilitasyon merkezini daha çok önemsiyor. Bunun sebebi de oradan aldığı raporla maddi destek alıyor olmasıdır.* (ö 7), *Sınıfım çok kalabalık olduğunda normal dersi işleme de bile sıkıntı çekiyorum. Öğrenciler etkinlik yaparken bu öğrencimle ancak ilgileniyorum. Bunun yeterli olmadığını biliyorum fakat eşim çalıştığı için okul çıkışında kendi çocuklarıma zaman ayırmak zorunda kaldığımdan dolayı bu öğrencime zaman ayıramıyorum. Ancak sınıfta bazen bilgisayardan çoğunlukla telefonumdan onlara uygun şeyler izlettiriyorum.* (ö 4), *Türkçe derslerimin çoğunu bu araçlarla işlediğim için kaynaştırma öğrencilerimin de eksiklerini gidermiş oluyorum.* (ö 9), *Haftanın bazı günlerinde bu öğrencimi bilişim sınıfına götürüp onunla orada ders işliyorum.* (ö 13), *Bilgisayarım indirmediğim çalışmalarını bu öğrencime izlettirip yorumunu alıyorum. Bazen de üst sınıfta dersine girdiğim abisini görevlendiriyorum.*

2. Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Çoklu Ortam Araçlarından Hangilerini Kullanıyorsunuz? Neden?

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar incelenmiş ve ulaşılan sonuç Tablo 3’te belirtilmiştir:

Tablo 3: Türkçe Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Kullandıkları Çoklu Ortam Araçları

Örnek Cümleler	Kodlar	f (Tekrarlanma Sıklığı)	Yüzde %
"Öğrencime okutulan ya da dinletilen bir hikayeye uygun resim seçtiyorum." "Bazı kavramları anlamaları için resimleriyle birlikte veriyorum." "Panolara astığım resimlerden hareketle öğrencilerimi konuşturarak konuşmalarını geliştirmeye çalışıyorum."	Görsel araçlar	9	69
"Dinleme metinlerini fon müziği eşliğinde bilgisayarımdan dinlettiriyorum." "Öğrencilerime dinlettiğim şarkılar hakkında konuşma yaptırıyorum."	İşitsel araçlar	7	54
"Öğrencime seviyesine uygun videolar seçip izlettiriyorum. Bununla ilgili sorular soruyorum" "Bütün sınıfa şiir dinletip yorumlarını alırken bu öğrencimi de derse aktif katıyorum. Bazı kelimelerin anlamasını sorup dikkatini ölçüyorum." "Bazı metinleri işlerken metnin ana fikrine uygun çizgi filmler izlettirerek öğrencinin metni kavramasını sağlıyorum."	Görsel ve İşitsel araçlar	13	100

Tablo 3'e göre görüşmeye katılan öğretmenlerin f (9) 'u görsel araçları eğitim ortamında kullanırken, f (7)'si işitsel araçları ve f (13)'ü ise görsel ve işitsel araçları kullandığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerden bazıları;

ö 8) *Bu öğrencime okutulan ya da dinletilen bir hikayenin ana fikrine uygun olan resimleri seçtirip bunlar üzerinde konuşturuyorum.*

(ö 11) *Panolara astığım resimlerden hareketle öğrencilerimi konuşturarak konuşmalarını geliştirmeye çalışıyorum daha sonra kendilerine resim çizdiriyorum.*

(ö 1), *Çizgi film kahramanlarının görsellerini kullanarak bununla ilgili yorumlar yaptırıyorum.*

(ö 5), *Bazı etkinlikleri öğrencilerim seviyesine indirmek için resimlerden yararlanarak onların dersi anlamalarına ve derse katılmalarına fırsat veriyorum.*

(ö 5), *Kitaplardaki görsellere bakarak ona benzer görseller çizdiriyorum ve öğrencime başarı hissi tattırıyorum.*

3. Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Çoklu Ortam Araçlarından Faydalanırken Öğrencilerinizde Gözlemediğini Belirgin Davranışlar Nelerdir?

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar incelenmiş ve ulaşılan sonuç Tablo 4'te belirtilmiştir:

Tablo 4: Türkçe Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde, Çoklu Ortam Araçlarından Faydalanırken Öğrencilerinde Gözlemedikleri Belirgin Davranışlar

Örnek Cümleler	Kodlar	f (Tekrarlanma Sıklığı)	Yüzde %
"Çoklu ortam araçlarıyla işlediğim derslerde kaynaştırma öğrencilerim derse yönelik daha yüksek motivasyona sahiptirler." "Sınıf ortamında derslere karşı ilgisiz olan bu öğrencilerim, çoklu ortam araçlarıyla ders işlediğim zaman motivasyonları çok yüksek oluyor."	Öğrencilerin motivasyonunun yüksek olması	13	100
"Dersi anlamada sıkıntı çeken bu öğrencim çoklu ortam araçları sayesinde temel konuları anlayabiliyor"	dersi daha iyi anlamaları	9	69

"Yeni öğrendiği bilgilerle ilgili olarak onlara çeşitli videolar izlettiriyorum ve böylece dersi anlamaları pekişmiş oluyor."

"Etkinlikleri yaparken bu öğrencilerime yardımcı kaynak olarak bazı görsel ve işitsel araçlar kullanarak etkinlikleri yapmalarını sağlıyorum."

"Bu öğrencimin en büyük sorunu derste işlenenleri hatırlamasıdır fakat ona izlettiklerimi kolay kolay unutmuyor."

"Çizgi film kahramanlarını ve davranışlarını sınıf ortamında kullandığım zaman uzun süre bu öğrencilerim işlenen dersi hatırlayabiliyorlar"

"Her Çocuk Özeldir " adlı bir çizgi film izlettirdim ve bu öğrencilerim izlerken sıkılmalarına rağmen filmi sonuna kadar izlediler. Oradaki çocuğun azmini ve yaptıklarını uzun süre anlattılar."

"Ne zaman bilişim sınıfı gideceğiz desem en çok bu öğrencilerimin heyecanlandığını görüyorum."

"Çoklu ortam araçlarını kullanırken kaynaştırma öğrencilerimin kendilerini çok rahat ve diğer arkadaşlarıyla aynı düzeyde gördüklerini fark ediyorum."

"Bana kalırsa kaynaştırma öğrencilerine yönelik bütün planlama bu araçlarla olmalıdır."

Öğrendiklerini unutmamaları 10 77

Sıkılmadan dersi takip etmeleri 7 54

Tablo 4 incelendiğinde, kaynaştırma öğrencilerinin dersinde çoklu ortam araçlarını kullanırken bu öğrencilerin davranışlarındaki belirgin özellikleri öğretmenler f (13) şöyle sıralamışlardır. "Öğrencilerin motivasyonunun yüksek olması f (13), dersi daha iyi anlamaları f (9), Öğrendiklerini unutmamaları f (10), Sıkılmadan dersi takip etmeleri f (7)" başlıklı kodlar altında toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerden bazıları;

(ö 1), Yeni öğrendiği bilgilerle ilgili olarak onlara çeşitli videolar izlettiriyorum ve böylece dersi anlamaları pekişmiş oluyor.

(ö 11), Çizgi film kahramanlarını ve davranışlarını sınıf ortamında kullandığım zaman uzun süre bu öğrencilerim işlenen dersi hatırlayabilmeleri beni mutlu ediyor. Bu durumda ben de daha verimli ders işleme hevesine sahip oluyorum.

(ö 4), Bilişim sınıfında ders işlenmesi kadar bu öğrencimin sevindiği başka bir durum görmedim.

(ö 6), Çoklu ortam araçlarını kullanırken kaynaştırma öğrencilerimin kendilerini çok rahat hissettiklerini ve diğer arkadaşlarıyla aynı heyecan ve tutuma sahip olduklarını gördüm.

(ö9), Her Çocuk Özeldir " adlı bir çizgi film izlettirdim ve bu öğrencilerim izlerken sıkılmalarına rağmen filmi sonuna kadar izlediler. Oradaki çocuğun azmini ve yaptıklarını uzun süre anlattılar. Bu filmle birlikte onlarda da aynı heyecanı fark ettim. Bu durum eğer sürekli hale getirilirse kaynaştırma öğrencilerinde büyük başarı ve değişimin olacağı kanısındayım.

4. Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Çoklu Ortam Araçlarını Kullanırken Etkinlikleri Nereden Alıyorsunuz?

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar incelenmiş ve ulaşılan sonuç Tablo 5'te belirtilmiştir:

Tablo 5 incelendiğinde, kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde kullanılan çoklu ortam araçların kaynağına yönelik olarak öğretmenler f (13) hepsi de kaynakları internetten edindiklerini belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler f (2) ise internetten kaynak almalarına rağmen kendilerinin de etkinlik hazırladığını belirtmiştir. Bu da öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerin eğitimi için çoklu ortam araç kullanmasının önemi hakkında bilinçli olmalarına rağmen bu araçları hazırlamada yetersiz oldukları görülmektedir. Öğretmenlerden bazıları;

(ö 12), Çoklu ortam araç hazırlama konusunda kendimi çok yetersiz buluyorum çünkü kaynaştırma eğitimi konusunda da yetersizim.

(ö 7), Bu konu da herhangi bir eğitim almadığım için bütün etkinlikleri internetten temin etmeye çalışıyorum fakat bu da yeterli değil.

(ö 4), İnternette kaynaklar indiriyorum ancak bunları mutlaka gözden geçiriyorum ve kendim de bir şeyler ekleyerek öğrencilerime uyguluyorum.

Tablo 5: Türkçe Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerinin Eğitiminde Çoklu Ortam Araçlarını Kullanırken Etkinliklerin Alındığı Kaynaklar

Örnek Cümleler	Kodlar	f (Tekrarlanma Sıklığı)	Yüzde %
"Etkinlikleri internet ortamından alıyorum" "Çoğu zaman youtube'den alıyorum." "Genellikle çizgi film ve animasyonları önceden indiriyorum ve öğrencilerime uygun olanları izlettiriyorum." "Genellikle kendim hazırlıyorum." "Kendim hazırlamaya çalışıyorum ama yetersizim. İnterneti tarayarak bir şeyler bulmaya çalışıyorum. İnternette de yeterince kaynak bulamıyorum."	İnternet ortamından Kendim hazırlıyorum	13 2	100 15

5. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programında Çoklu Ortam Araçlarına Yeterince Yer Veriliyor mu? Açıklar mısınız?

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar incelenmiş ve ulaşılan sonuç Tablo 6'da belirtilmiştir:

Tablo 6: Türkçe Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrenciler İçin Hazırlanan Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programında Çoklu Ortam Araçlarına Yeterince Yer Verilme Durumu

Örnek Cümleler	Kodlar	f (Tekrarlanma Sıklığı)	Yüzde %
	Evet	0	0
"Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programı bu öğrenciler için yeterli düzeyde değildir. Çoklu ortam araçlarını bu program doğrultusunda kullanmak mümkün değil." "Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programı da aynen Türkçe Öğretim Programı gibi profesyonel ve uygulamaya dönük hazırlanmalıdır. Ancak o zaman çoklu ortam araçları kullanılabilir." "Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programı hazırlanırken sınıftaki diğer öğrenciler dikkate alınmamıştır. Sınıfta kaynaştırma öğrencilerin dışında diğer öğrencilerin de olduğu gerçeğinden hareketle program ayarlanmalıdır. O zaman bu araçlar işe koşulabilir."	Hayır	13	100

Tablo 6 incelendiğinde, kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programında çoklu ortam araçlarına yeterince yer veriliyor mu? sorusuna yönelik olarak öğretmenler f (13) hepsi yeterince yer veremedikleri kanaatini taşıyorlar. Öğretmenler f (13) tamamı programın yetersizliğinden ve kaynaştırma öğrencileri çok dikkate alınmadan hazırlandığından bahsetmişlerdir. Bu programın hazırlanması aşamasında gerektiği kadar titizlik gösterilmediği yönünde görüş belirtmişlerdir. Özellikle kaynaştırma öğrencilerin diğer öğrencilerle beraber ders işledikleri hususu göz önünde bulundurulmadığı ve bu sebeplerden dolayı da programın çoklu ortam araçlarını kullanmaya müsait olmadığını vurgulamaktalar. Öğretmenlerden bazıları;

(ö 13), Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programı hazırlanırken sınıftaki diğer öğrenciler dikkate alınmamıştır. Sınıfta kaynaştırma öğrencilerin dışında diğer öğrencilerin de olduğu gerçeğinden hareketle program ayarlanmalıdır. O zaman bu araçlar işe koşulabilir. Mevcut haliyle yeterli değildir.

(ö 7) Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programı da aynen Türkçe Öğretim Programı gibi profesyonel ve uygulamaya dönük hazırlanmalıdır. Ancak o zaman çoklu ortam araçları kullanılabilir. Yoksa bu haliyle normal ders işlenmesine bile müsait değildir.

(ö 5) Bireyselleştirilmiş Türkçe Eğitim Programı ne çoklu ortam araçlarının kullanımını gerektirecek düzeydedir ne de sınıf ortamında kullanılabilir düzeydedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı sonuçlar üzerinde durulmuş ve sonuçlar tartışılmıştır. Ayrıca araştırma bulguları çerçevesinde önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmada; Türkçe öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine tabi öğrencilerin dersinde çoklu ortam araçlarını kullanma durumlarını tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada görüşmeye katılan öğretmenlerin tamamı kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde çoklu ortam araçlarından faydalandıkları sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte faydalanma durumunun hala yeterli düzeyde olmadığı yapılan görüşmelerde elde edilen diğer sonuçtur. Çünkü faydalandığını belirten öğretmenler yeterli olmadıklarını belirtmişlerdir. Türkçe Öğretmenlerinin bu araçlar sayesinde kaynaştırma öğrencilerinin eğitiminde amaca ulaşmada ve öğrencileri sınıf ortamına çekmede daha başarılı oldukları ve dersi bu şekilde daha etkili işledikleri varılan diğer bir sonuçtur. Ancak bazı öğretmenlerin sınıfların kalabalık olması ve özellikle velinin bilinçli davranmaması bu araçların etkili kullanılmasını engellediği sonucuna varılmıştır.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin görsel, işitsel, görsel ve işitsel araçlarını ayrı ayrı ve birlikte kullandıkları sonucuna varılmıştır. Kullandıkları bu araçlar sayesinde Türkçe dersinin daha zevkli, etkili bir şekilde işlendiği ve öğrencilerin bu derslerde yüksek motivasyon düzeyine sahip olduğu, öğrenmelerinin daha kolay ve kalıcı olduğu sonucu elde edilmiştir. Çoklu ortam araçlarıyla işlenen derslerde Türkçe öğretmenleri etkinliklerinin çoğunu internet ortamından ya da başka birisinden yardım ederek aldıkları ve çok nadiren kendilerinin hazırladıkları elde edilen diğer önemli bir sonuçtur.

Elde edilen diğer önemli bir sonuç ise; öğretmenler tamamı Bireyselleştirilmiş Türkçe Öğretim Programının kaynaştırma öğrencileri ve onların eğitiminde çoklu ortam araç kullanımı için yetersiz olduğu ve bu programların kaynaştırma öğrencilerinin bireysel farklılıklarının çok dikkate alınmadan hazırlandığıdır. Programın hazırlanması aşamasında gerektiği kadar titizlik gösterilmediği, özellikle kaynaştırma öğrencilerin diğer öğrencilerle beraber ders işledikleri hususu çok fazla göz önünde bulundurulmadığı, görüşmeciler tarafından vurgulanmıştır. Türkçe öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerin eğitiminde çoklu ortam araçlarının kullanılmasının bu öğrencilerin eğitiminde etkili ve verimli sonuçlar doğuracağı, öğrencileri motive edip kalıcı öğrenme sağlayacağı bir öğrenme ve öğretme yolu olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde, araştırmanın bu bulgusuyla benzerlik gösteren çalışmalara ulaşılmıştır.

Balliel (2014), Webquest destekli öğrenme yaklaşımı hafif düzeyli zihinsel yetersizliğe sahip öğrenciler üzerinde olumlu sonuçlara yol açan öğretim tekniği olduğu, Coşkun ve Erdin (2014) hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan kaynaştırma öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerince kullanılan işitsel ve görsel materyaller bir arada kullanılmasının daha etkili olduğu, Balkı (2008) çalışmasında, çeşitli görsel ve işitsel araçların derste kullanılmasının öğrencilerin dikkat ve motivasyonlarını artırdığı, öğrenmeyi kolay ve kalıcı hale getirdiği, Döngel (2009) zihinsel yetersizliğe sahip bireylerin verilen konu üzerinde dikkatlerini yoğunlaştırma için normal bireylere nazaran daha çok emeğe, yöntem ve tekniklere, zamana ihtiyaç olduğu, Atık Çatak ve Tekinarslan (2008) çalışmalarında, PowerPoint programıyla geliştirilen ve görselliğin ön planda olduğu materyallerin zihinsel yetersizliğe olan öğrencilerin kelimeyi, cümleyi ve metni somutlaştırmasına ve anlamlandırmasına yardımcı olduğu, Ozan (2008) öğrenmenin daha etkin olması için çoklu ortamların etkili tasarlanması ve verilecek mesajların, bilginin değişik ve dikkat çekici farklı yollarla hedef kitleye ulaştırılması gerektiği, Aruk (2008) bilişim teknolojilerinin zihinsel yetersizliği olan bireylerin e-egitiminde kullanılmasının büyük bir öneme sahip olduğu sonucuna varmışlardır.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin görüşlerinden ve literatür incelemesinden hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

1. Çoklu ortam araçlarının kaynaştırma öğrencilerin temel dil becerilerindeki etkisinin her bir dil becerisi için ayrı ayrı ele alınarak incelenebilir.
2. Temel dil becerilerin eğitiminde kullanılacak olan çoklu ortam araçlarının nitelikli ve etkili olarak kullanılması sağlanmalıdır.
3. Kaynaştırma öğrencileri ile ilgili ve bunların eğitiminde hazırlayabilecekleri etkinliklere yönelik öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmelidir.
4. Türkçe dersi kaynaştırma eğitimi için hazırlanan programlar daha etkili ve tüm paydaşların görüşleri alınarak çoklu ortam araçlarını kullanabilecek şekilde hazırlanmalıdır.
5. Eğitim ortamının kaynaştırma öğrencileri için çoklu araç kullanımına müsait hale getirilmelidir.

Not: Bu çalışma 05-07 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya’da 16 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 4th World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS 2015’de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. Yılmaz, M. (2005). Türetimci çoklu öğrenme kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 9-18

Balkı, E. (2008). *Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine ilişkin algıları ve uygulamaları: Özel Konya Esentepe İlköğretim okulu örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Bayhan, P., Olgun, P. ve Yelland, N. J. (2002). A study of pre-school teachers’ thoughts about computer-assisted instruction. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 3(2), 298–303

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çakmak, O. (1999). Fen eğitiminin yeni boyutu: Bilgisayar-multimedya-internet destekli eğitim. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (11), 116- 125.

Çeçen, M. A. ve Zorbaz, K. Z. (2009). Proje tabanlı öğretim ve Türkçe öğretiminde kullanımı. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, 42 (1), 87-104.

Kargın, T. (2004). Kaynaştırma: tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, (5)2, 1-13.

Kurudayıoğlu. M. ve Tüzel, M. S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi. *TÜBAR*, XXVIII, 283-298.

Sucuoğlu, B. (2006). *Etkili Kaynaştırma Uygulamaları*, Ankara :Ekinoks Yayınevi.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (2. baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.

Yılmaz, N. (2006). *İl milli eğitim yöneticilerinin kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüş ve önerileri*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.